

КАДРИ БУДОВАМ

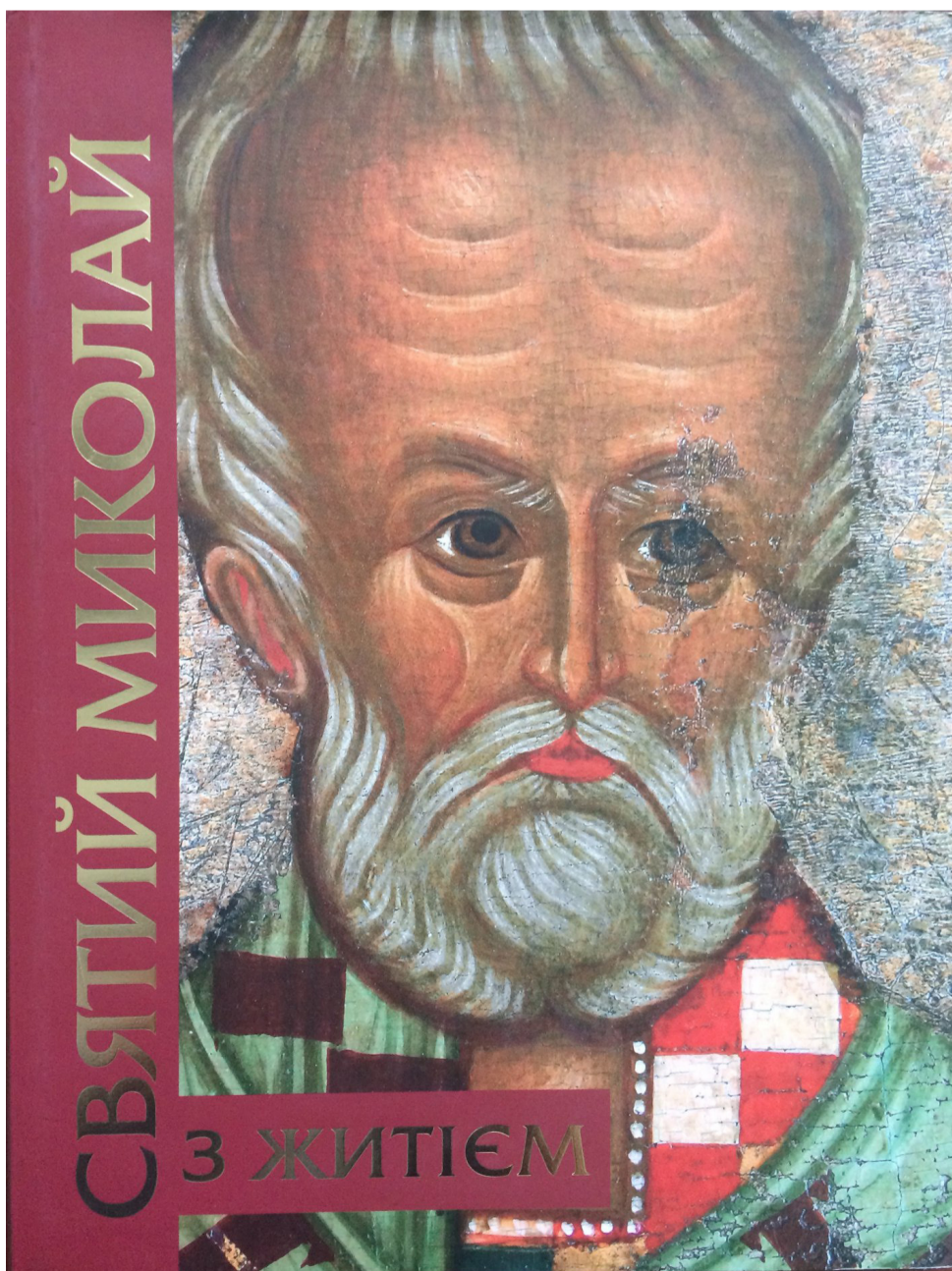
ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА У 1932 РОЦІ

№ 13-14 (1815-1816) ГРУДЕНЬ 2022 РОКУ

6 грудня - ДЕНЬ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

19 ГРУДНЯ - ДЕНЬ СВЯТОГО МИКОЛАЯ

Святий Миколай. Обкладинка видання

ФІНАЛ 2022 РОКУ

Шановні наші читачі, друзі нашої газети, автори, колеги! Ось і наближився до свого фіналу рік 2022-й. Велика війна затьмарила своїми чорними крилами усе, підпорядкувала собі всі думки і справи... На цьому зловісному тлі майже непоміченою пройшла Ювілейна дата з часу створення нашої газети – її 90-річчя. Ми продовжуємо працювати в умовах військового стану, розглядаючи нашу газету як важливу ділянку інформаційного фронту. Газета-ювілярка «Кадри – будовам» 2022 р. надавала свої шпальти репортажу з лінії фронту, який був створений талановитим воїном-художником (випускником ОДАБА), дякувала за підтримку нашим іноземним друзям, раділа досягненням і здобуткам членів великого колективу Академії і сумувала у зв'язку із тяжкими, болісними втратами... Наближається Новий 2023 рік. Молимося за наших героїчних воїнів-захисників, згадуємо слова відомої пісні-молитви: «Боже, Україну збережи, Господи, помилуй нас!...». Мріємо про Відродження і Відбудову рідної Держави, коли будівельник, зодчий буде мати щасливу можливість знов натхненно творити під мирним небом на благо людства з Вірою і Надією на світле майбутнє.

Редакція газети «Кадри – будовам»

300 РОКІВ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

СТВОРЕНО ВІДДІЛЕННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЇ ОСВІТИ І НАУКИ

На розширеному засіданні Вченої Ради Міжнародної академії освіти і науки було засновано і від-

крите відділення образотворчого мистецтва. На цьому засіданні були рекомендовані до прийняття до лавці Академії відомі митці з Одещини: Народні художники України Анатолій Горбенко, Анатолій і Галина Кравченки, Заслужений художник України Володимир Бабієнко.

20 листопада 2022 р. в Музеї ім. І. Кавалерідзе президент Академії доктор медичних наук, професор С. І. Табачников вручив дипломи академіків (дійсних членів) МАОН нашим митцям (минуючи ступінь члена-кореспондента) «за великі досягнення у мистецтві і заслуги

перед Україною».

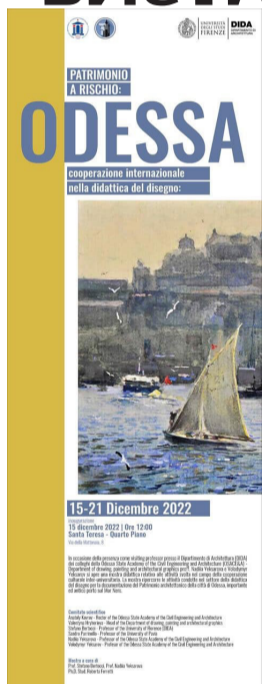
Щиро вітаємо нових академіків! Вітаємо професора кафедри образотворчого мистецтва АХІ ОДАБА, голову Одеської обласної організа-

ції Національної Співки художників України, Народного художника України Анатолія Олександровича Горбенка з обранням дійсним членом (академіком) Міжнародної академії освіти і науки!

**Редакція газети
«Кадри – будовам»**

ВИСТАВКА ТВОРІВ МАЙБУТНІХ ЗОДЧИХ У ФЛОРЕНЦІЇ

Спільне фото на добру згадку про відкриття виставки у Флоренції

Промовляє професор Н. М. Ексарьова

15-21 Dicembre 2022

3 15 по 21 грудня 2022 року в освітньому центрі Санта Тереза Департаменту архітектури (Dipartimento di Architettura (DIDA) Флорентійського університету (Universit degli Studi di Firenze (UNIFI) проходить виставка 30 художніх творів студентів Архітектурно-художнього інституту ОДАБА, виконаних під керівництвом викладачів кафедри рисунка, живопису та архітектурної графіки (завідувачка кафедри к. п. н., доц. Валентина Борисівна Григор'єва).

Відкриття виставки у Флоренції відбулося 15 грудня 2022 р.

Викладачі кафедри рисунка, живопису та архітектурної графіки АХІ ОДАБА підготували 30 рисунків студентів Архітектурно-художнього інституту, які виконувалися під час занять на кафедрі. Під керівництвом викладачів кафедри на художній практиці студенти опановують загальні закони композиції та графічної культури на прикладі зразків історичної архітектури Одеси. Вивчення культурної спадщини нашого міста та її архітектурних пам'яток сприяє подальшому формуванню творчих здібностей майбутніх архітекторів.

Виставку організовано з ініціативи Департаменту архітектури, Почесних професорів ОДАБА та ДІДА Стефано Бертоцці (Stefano Bertocci) та Сандро Паррінелло (Sandro Parrinello), а також візитер-лекторів з Одеси к. арх. Надії Максимівни Ексарьової та к. арх. Володимира Анатолійовича Ексарьова. Науковий комітет виставки очолив ректор ОДАБА професор Анатолій Володимирович Ковров.

Роботи наших студентів дуже сподобалися глядачам. Вони наочно

Зацікавлені глядачі на виставці

демонструють багату мультикультурну спадщину та любов до відомих пам'яток та внутрішніх двориків, «чорного мережива» (металеві ворота) Одеси. Виставку доповнено матеріалами щодо впливу та внеску архітекторів-італійців XIX ст. - Г. Торрічеллі, К. Боффо, Ф. Фрапполі, Ф. Моранді, А. Бернандацці. Було дуже приємно, коли італійські коле-

Справжні друзі України, Одеси і нашої Академії

ги відзначили, що при створенні музики знаменитої пісні «O Sole Mio» неаполітанець Едуардо Ді Капуа надихнувся і написав її саме в Одесі.

Інтерес глядачів викликав постер із результатами спільного вивчення студентами та викладачами двох архітектурних шкіл кварталу Пале Рояль, Театру опери та балету в Одесі. За матеріалами дослідження було видано книгу двома мовами.

На відкритті виставки директор Департаменту архітектури професор Джузеппе Де Лука (Giuseppe De Luca) зазначив, що ця виставка є одним з прикладів багаторічної плідної співпраці Одеської державної академії будівництва та архітектури і Флорентійського університету. Спільні міжнародні проекти, лекції, наукові конференції та студентські семінари у Флоренції та Одесі завжди були присвячені питанням збереження та спадкоємного розвитку природ-

Італійські і українські вчені-архітектори власноруч долучилися до монтажу виставки

ної та культурної спадщини. В умовах військової загрози ще більш актуальними стають розробки методології дослідження, реставрації, інженерної консервації пам'яток, будівель та споруд Одеси вченими двох вищих архітектурних шкіл.

Вітаємо всіх учасників і кураторів цього проекту і висловлюємо велику подяку к. т. н., доц. Пандас А. В. (Міжнародний відділ ОДАБА) за підтримку і допомогу в організації цього проекту. Ми впевнені, що автори рисунків, які представлені на виставці, дуже зрадіють, що їх твори експонуються у Флоренції і це назавжди залишиться важливою подією у їх творчому житті.

**Юрій ПИСЬМАК,
лауреат Муніципальної премії
«Культурна столиця»**

ЮВІЛЕЙ ДРУГА

25 грудня 2022 р. виповнюється 85 років від Дня народження відомого громадського діяча, кінематографіста, журналіста і письменника Олександра Миколайовича Азар'єва. Нащадок відомого шляхетного роду, Олександр Миколайович усе своє життя любив і любить мистецтво і архітектуру. Він вдосконалював свою професійну майстерність у образотворчому і декоративному мистецтві, експериментував у скульптурі, вважаючи це не лише захопленням, а й необхідністю у творчій діяльності кінооператора, режисера, фотохудожника. Більшу частину своєї великої бібліо-

О. М. АЗАР'ЄВ

культури були відзначені низкою нагород Одеського міського голови. За свої видатні досягнення у галузі кіномистецтва О. М. Азар'єв отримав нагороди кінофестивалів «Кіномарина-73» та «Кінологос». На честь Дня художника у жовтні 2022 р., О. М. Азар'єв був нагороджений Дипломом Одеської обласної організації Національної Спілки художників України (підписаний її головою, професором кафедри образотворчого мистецтва АХІ ОДАБА, Народним художником України А. О. Горбенко) «За активну та плідну творчу співпрацю з Одеською обласною організацією Національної Спілки художників України та особистий вагомий внесок у підтримку художників – членів ОООНСХУ». За ініціативою О. М. Азар'єва був створений громадський мистецький рух «Світ Айвазовського» (перше урочисте засідання якого відбулося на кафедрі образотворчого мистецтва АХІ ОДАБА).

Світлина О. М. АЗАР'ЄВА

теки з мистецтва і архітектури, яку він збирав багато років, О. М. Азар'єв подарував у 2016 році Архітектурно-художньому інституту нашої Академії. Олександр Миколайович Азар'єв – Почесний працівник культури України, почесний член Одеської обласної організації Національної Спілки художників України, дійсний член Національних Спілок України: кінематографістів, журналістів і архітекторів, член Всеукраїнської Спілки письменників-мариністів, багаторічний член Правління Одеської обласної організації Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, член Президії Одеської обласної Ради Миру. Нам дуже приємно зазначити, що вже ба-

гато років О. М. Азар'єв – друг і шановний автор нашої газети. На сторінках газети «Кадри – будовам» друкуються його чудові світлини і тексти, в яких відчувається його художній і літературний дар. Майже 50 років тому він вже співпрацював з «новонародженою» тоді газетою «Вечерня Одесса», навчався у її редактора Б. Ф. Дерев'янка і отримував з його рук нагороди за професійну майстерність. А «хрещеними батьками» його вступу до лав Національної Спілки архітекторів України стали: голова Правління Одеської обласної організації НСАУ, Заслу-

жений архітектор України Василь Іванович Мироненко і професор АХІ ОДАБА, кандидат архітектури, Народний архітектор України Володимир Львович Глазирін. Вони високо оцінили видатний внесок О. М. Азар'єва у шляхетну справу популяризації унікальної і дорогоцінної архітектурної спадщини нашого міста. Створені ним чудові книги-фотоальбоми «Одеса тріумфальна» і «Бульвар Французский весь в цветі...», а також документально-художні фільми – яскраве підтвердження цьому. Любов до моря і рідної Одеси і великі заслуги ювіляра у служінні мистецтву і

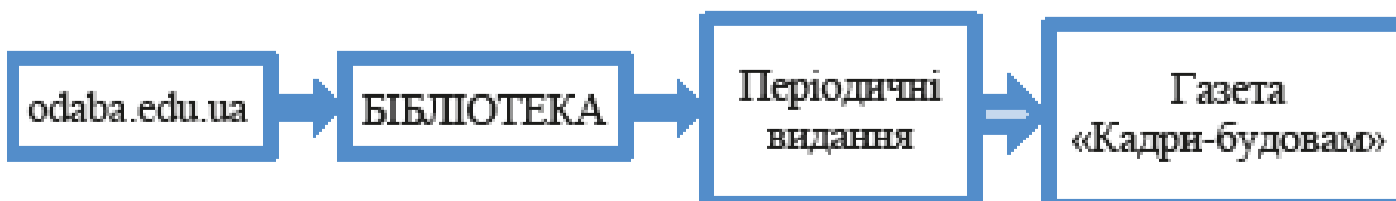
Вельмишановний

Олександр Миколайовичу!

Щиро вітаємо Вас з Ювілейним Днем народження! Ми високо цінуємо Ваші найкращі людські і професійні якості і великі заслуги в мистецтві, творчій і громадській діяльності, вдячні Вам за дружбу і батьківську підтримку, багаторічну творчу співпрацю з нашим виданням! Бажаємо Вам і Вашим близьким усього самого найкращого: здоров'я, щастя творчості, творчого довголіття і повернення омріяного Миру на багатостраждальну українську землю.

Редакція газети
«Кадри – будовам»

ЧИТАЙТЕ ГАЗЕТУ "КАДРИ - БУДОВАМ" НА ОФІЦІЙНОМУ САЙТІ ОДЕСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

14 ГРУДНЯ - ДЕНЬ ВШАНУВАННЯ УЧАСНИКІВ ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ АВАРІЇ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС

КЕРІВНИКИ ОБЛАСТІ І МІСТА ПОКЛАЛИ КВІТИ ДО ПАМ'ЯТНИКА ОДЕСИТАМ-ЧОРНОБИЛЬЦЯМ

14 грудня 2022 року, в день, коли в Україні вшановують учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, в Одесі відбулася церемонія покладання квітів до пам'ятника одеситам-чорнобильцям. В цій урочистій церемонії взяли участь: Голова Одеської обласної військової адміністрації Марченко Максим Михайлович, Голова

День вшанування учасників ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи. Одеса. 14.12.2022 р.

Керівники міста і області Г. Л. Труханов, Г. В. Діденко і М. М. Марченко покладають квіти до пам'ятника одеситам-чорнобильцям

Квіти у підніжжя пам'ятника

Одеської обласної ради Діденко Григорій Віталійович, Одеський міський Голова Труханов Геннадій Леонідович, депутат Одеської обласної ради Кобильников Олексій Борисович та інші офіційні особи. «36 років тому багато українців, в тому числі і наших земляків, віддали здоров'я, аби врятувати

людство від наслідків глобальної катастрофи. Деякі – ціною свого власного життя. Сьогодні, коли росія чинить енергетичний терор, увесь цивілізований світ має усвідомлювати, до яких наслідків це може призвести», - сказав Геннадій Труханов.

Пам'ятник одеситам-чорнобильцям. 14.12.2022 р.

Юрій ПИСЬМАК, редактор, учасник ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи

ПІШОВ У ВІЧНІСТЬ ВОЇН-ЧОРНОБИЛЕЦЬ

Сумна звістка надійшла до редакції з Києва: **5 грудня 2022 р. помер учасник ліквідації наслідків катастрофи на Чорнобильській АЕС, полковник у відставці Деркач Володимир Анатолійович.**

Він народився 9 квітня 1947 року.

Випускник військової академії (яку закінчив з відзнакою), В. А. Деркач, за відмінні успіхи у навчанні і попередні заслуги, отримав звання підполковник. Після отримання вже другого диплому про вищу військову освіту, В. А. Деркач був направлений на посаду начальника штабу нового 17-го спеціального «чорнобильського» полку.

На запитання, «які труднощі переживали під час служби у Чорнобилі?» відповідав стримано: «Так, було важко, а кому було легко в той час? Я служив як усі – не гірше і не краще ніж інші. А радіація

не обирала – підкошувала здоров'я усім однаково – і рядовому, і полковнику». Після закінчення служби в «чорнобильському» полку, де він служив близько двох років, у 1989 році він був призначений на посаду начальника відділу з охорони АЕС ГУВВ МВС. Мав бездоганний авторитет професіонала.

Володимир Анатолійович був людиною скромною, але завжди був людиною з великої літери, яка з честю носила погони, справжнім офіцером. Небагатослівний, скромний, інтелігентний, по-військовому підтягнений, інколи – категоричний у судженнях, але завжди справедливий. Він мав рідкісну для військової людини високого рангу якість – ЛЮДЯНІСТЬ. В. А. Деркач випромінював особливу енергію і ауру командира, яка викликала повагу з боку підлеглих. Йому завжди було притаманне доброзичливе

ставлення до людей: він ніколи нікого не залишав у біді, завжди приходив на допомогу.

За заслуги у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, В. А. Деркач був нагороджений орденом Червоної зірки. Серед його нагород – Почесна Грамота Верховної Ради України.

Світла і добра пам'ять про чудову людину, мужнього воїна і дбайливого командира назавжди збережеться в наших серцях.

Висловлюємо співчуття рідним і близьким В. А. Деркача у зв'язку з тяжкою втратою.

Друзі, однополчани, воїни-чорнобильці, ветерани внутрішніх військ і Національної Гвардії України, редакція газети «Кадри – будовам»

ЮВІЛЕЙ ДОБЛЕСНОГО ВОІНА-ЧОРНОБИЛЬЦЯ - ПОЛКОВНИКА М. Т. ДОЛГІХ

15 грудня 2022 р. виповнилося 70 років від Дня народження учасника ліквідації наслідків катастрофи на Чорнобильській АЕС, полковника у відставці Долгіх Миколи Тимофійовича.

Микола Тимофійович Долгіх пройшов бойовий офіцерський шлях від командира взводу до заступника начальника військової кафедри Військово-юридичного факультету Національної академії внутрішніх справ МВС України. Від курсанта до полковника.

У 1986-1988 рр. він брав активну участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи у складі 290 мотострілецького полку, а пізніше – 17-го спеціального полку (військової частини 3031), штаб якої був розташований у с. Розсоха в зоні відчуження ЧАЕС.

Його «чорнобильський» шлях почався у липні 1986 р., коли він був

відкомандирований до зони відчуження ЧАЕС як фахівець з інженерно-технічних систем охорони. А виведений з Чорнобильської зони майор М. Т. Долгіх був лише у січні 1988 р. у зв'язку зі значним перевищенням максимально допустимих доз радіаційного опромінення. У 17-му спеціальному «чорнобильському» полку він служив на посаді заступника начальника штабу полку з ІТСО і, разом зі своїми підлеглими, фактично створив системи охорони 10-ти і 30-тикілометрових зон Чорнобильської АЕС і самої станції. З січня 1988 р. по 1995 р. проходив службу в Центральному апараті Головного управління внутрішніх військ. Інвалід війни 3-ї групи.

Полковник у відставці М.Т. Долгіх - член Ради ветеранів Внутрішніх військ і Національної Гвардії України та громадської організації «Афгано-Чорнобильського братства «Побратими». Автор книг «Перша спеціальна», «17-й атомний», співавтор книг «Родина справа – Вітчизни спокій берегти» та «Однополчани». Низка його нарисів, оповідань і віршів опублікована у збірках «Місце подвигу – Чорнобиль», «Побратими» та «Пам'ять серця». Нам приємно усвідомлювати, що за поданням редакції газети «Кадри – будовам»,

книга «17-й атомний», яка вийшла друком у 2020 році, була представлена на Загальнонаціональний (Всеукраїнський) конкурс «Українська мова – мова єднання», а її автор став лауреатом цього конкурсу. Три його сини пішли по стопах батька і служать у Національній Гвардії України.

За активну участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, М. Т. Долгіх був нагороджений медаллю «За бойові заслуги» (1988 р). Вже в незалежній Україні він, Указом Президента, був нагороджений медаллю «За працю і звитягу» (2003 р.). Серед його нагород: на-

грудний знак Міністерства внутрішніх справ України «Честь, мужність, закон», «Знак Пошани» Київської міської державної адміністрації.

**Вельмишановний
Микола Тимофійовичу!**

Щиро вітаємо Вас з Ювілейним Днем народження! Ви – приклад справжнього офіцера – мужнього захисника Батьківщини, який поєднує у собі глибокі професійні знання, інтелігентність і благородство, дбайливе ставлення до підлеглих, вірність воїнському обов'язку і самовідданість. Ми вдячні Вам і за виконану Вами місію літописця героїчної епопеї подолання наслідків Чорнобильської катастрофи – трагедії планетарного масштабу та історії нашого 17-го «чорнобильського» полку і його воїнів. Глибоко символічно, що напередодні Вашого Дня народження, в Україні щорічно відзначається День вшанування учасників ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС.

Бажаємо Вам і Вашим близьким усього найкращого: міцного здоров'я, активного довголіття, щастя творчості! Молимося, щоб Господь оберігав Вас і Ваших рідних і дарував усім нам омріяний Мир.

**З великою повагою, друзі,
побратими, воїни-чорнобильці,
редакція газети
«Кадри – будовам»**

ТВОРЧА ЗУСТРІЧ ПОЕТА ЮРІЯ РАБОТІНА З ДРУЗЬМИ, ЧИТАЧАМИ І ШАНУВАЛЬНИКАМИ

17 грудня 2022 р. у музейно-виставковому комплексі Одеського інституту очних хвороб і тканинної терапії ім. академіка В. П. Філатова НАМН відбулася творча зустріч поета, члена Національної Спілки письменників України, голови Одеської регіональної організації Національної Спілки журналістів України, Заслуженого журналіста України Юрія Работіна зі своїми читачами, друзями, шанувальниками.

У залі вже не було жодного вільного місця, а бажаючи послухати «сповідь» поета і привітати його,

все прибували. Знайшлося місце для кожного і усі із задоволенням слухали вірші різних років у виконанні автора. Близько двох годин пройшли наче на єдиному диханні. Вірші, які звучали, були пронизані любов'ю до рідної України і боєм, який спричинений стражданнями її народу. Немає нічого дивного, що більшість з присутніх на зустрічі вважають себе друзями Юрія Анатолійовича, - людини, яка завжди допоможе у скрутній ситуації, обов'язково підтримає і не залишить у біді. Він поєднує у собі талант і найкращі людські якості.

Формальним приводом для цієї зустрічі став вихід у світ цьогорічного випуску газети «Золотослів», присвяченого підсумкам Всеукраїнського конкурсу «Українська мова – мова єднання» і не тільки. Цей випуск газети має обсяг 38 сторінок і повністю є кольоровим (віддрукований накладом 1000 примірників в вінницькій друкарні). Наприкінці творчої зустрічі, кожен бажаючий з присутніх отримав на згадку примірник цієї дуже насиченої і створеної з любов'ю газети.

Пам'ятне фото у колі друзів і шанувальників

Творчий вечір Юрія Анатолійовича Работіна – це важлива подія у культурному житті, яка має значення і для нашої Академії. Ми завжди пам'ятаємо, що видатний громадський діяч, талановитий поет і письменник, кандидат економічних наук Ю. А. Работін здобув вищу освіту саме в нашому вищому навчальному закладі і протягом багатьох років є секретарем Наглядової Ради ОДАБА і другом нашої газети.

**Юрій ПИСЬМАК,
редактор**

ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ВЧЕНИЙ – АКАДЕМІК ЛІСЕНКО ВАДИМ АНДРІЙОВИЧ (до 85-річчя від Дня народження)

25 грудня 2022 р. виповнюється 85 років від Дня народження доктора технічних наук, професора В. А. Лісенка.

Лісенко Вадим Андрійович (25.12.1937 – 26.01.2016) – український вчений, доктор технічних наук, професор архітектури і реставрації, академік Інженерної академії України, Академії будівництва України, член-кореспондент Української академії архітектури, Міжнародної інженерної академії, дійсний член ICOMOS, засновник і перший президент Південноукраїнського відділення Національного комітету ICOMOS, завідувач кафедри «Архітектурні конструкції, реставрація і реконструкція будівель, споруд та їх комплексів» Одеської державної академії будівництва та архітектури.

Дитиною, під час Другої Світової війни, маленький Вадим переніс жахіття ворожої блокади Ленінграда. З 1945 року до останніх днів, проживав в Одесі (провулок Ляпунова), після призначення його батька, Андрія Онисимовича Лісенка (1907-1970) на посаду першого, після визволення Одеси від фашистських загарбників, головного архітектора міста. Відомий архітектор А. О. Лісенко зробив значний внесок у післявоєнні відродження і відбудову Одеси. 1955-1960 рр. В. А. Лісенко навчався в Одеському інженерно-будівельному інституті на факультеті промислового і цивільного будівництва. Після отримання диплома інженера-будівельника, у 1960 р. почав свою трудову діяльність на посаді архітектора в Одеській філії Державного інституту проектування міст, куди був направлений для реалізації свого дипломного проєкту «Планетарій у м. Одесі». 1963-1967 рр. – аспірант, асистент, старший викладач, доцент ОІБІ. У 1967 р. В. А. Лісенко захистив кандидатську дисертацію «Ремонт і відновлення залізобетонних конструкцій композиційними полімерними матеріалами» і отримав вчений ступінь кандидат технічних наук по спеціальності «Будівельні конструкції і матеріали». 1968-1969 рр. – пройшов курс перекладачів (французька мова) в Київському державному університеті ім. Т. Г. Шевченка. 1970-1971 рр. працював доцентом Королівського університету у місті Пномпень

(Камбоджа). В той час в країнах колишньої французької колонії Індокитай (В'єтнам, Лаос, Камбоджа) тривала 2-а Індокитайська війна. Найбільш жорстокі битви, звісно, точилися на теренах В'єтнаму. Але, чи можна назвати безпечною викладацьку роботу в такому буремному регіоні світу у такі часи? Вадим Андрійович досліджував в Камбоджі храмовий комплекс Ангкор-Ват, збудований у XII ст. за часів правління короля Сур'явармана II.

З 1963 року і до останніх днів, більш ніж 52 роки, викладав в ОІБІ-ОДАБА. У 1974-1975 рр. В. А. Лісенко – декан Архітектурного факультету, а з 1975 р. – завідувач кафедри. З 1975 по 1986 рр. він очолював кафедру архітектурних конструкцій. У період з 1989 по 1994 р. В. А. Лісенко був завідувачем кафедри основ архітектури, яка, внаслідок реорганізації під його керівництвом, одержала назву основ архітектури, реставрації і реконструкції і стала першою в Україні кафедрою, яка займалася проблемами реставрації і реконструкції архітектурних об'єктів. У 1994 р. В. А. Лісенко повернувся на кафедру архітектурних конструкцій і очолив її (до своєї кончини 2016 р.). Згодом кафедра отримала назву архітектурних конструкцій, реставрації і реконструкції будівель, споруд та їх комплексів.

В. А. Лісенко поєднував у собі дар інженера, конструктора, архітектора з талантом вченого.

Творчу і науково-педагогічну діяльність В. А. Лісенко успішно поєднував з громадською роботою. Останні роки він очолював Раду ветеранів ОДАБА.

У 1990 році В. А. Лісенко захистив докторську дисертацію «Захисно-конструкційні полімер-розчини для реставрації пам'яток архітектури, історії

та культури» і отримав вчений ступінь доктор технічних наук. У 1991 р., рішенням ВАК, йому присвоєне вчене звання професора архітектури і реставрації.

Вадим Андрійович Лісенко постійно працював над підвищенням свого наукового і педагогічного рівня: у 1973-1974 рр. стажувався і працював у CSTB (Міністерстві архітектури і будівництва) в Парижі (Франція) та у 1984 р. – у Вищому інституті архітектури і будівництва в Софії (Болгарія). Брав участь і був організатором низки Міжнародних наукових і практичних конференцій і симпозіумів в Україні і

Обкладинка монографії

за її межами (Бельгія, Швейцарія, Нідерланди, Австрія, Німеччина, Франція, Монако, Польща, Ізраїль, Грузія, Вірменія та інші країни).

Свій багатий досвід В. А. Лісенко передавав студентам, читаючи наступні академічні дисципліни: «Архітектурні конструкції», «Інженерна архітектоніка», «Введення в будівельну справу», «Планування міст», «Реконструкція і реставрація архітектурних об'єктів», «Архітектурно-історичне середовище», «Проблеми реставрації і реконструкції», «Урбаністика», «Комплексне освоєння міських територій» та інші. Керував науковим семінаром «Реставрація, реконструкція, урбоекологія».

Професор В. А. Лісенко активно виступав за розвиток у вищих навчальних закладах архітектурно-будівельного профіля підготовки фахівців з реставрації об'єктів архітектурної спадщини. Був одним з ініціаторів включення архітектурної спадщини історичного ареалу м. Одеси до основного списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Організував спільне

виконання курсових і дипломних проєктів студентами ОДАБА зі студентами Австрії, Франції, Німеччини, Болгарії, Італії, у тому числі за програмами ТАСИС та ICCROM. Він був автором сценаріїв і ведучим серії телевізійних програм з архітектури Одеси, історії архітектури і містобудування (1994-2013). Пропагував відродження і підтримку на державному рівні наукових проєктних реставраційних установ.

В. А. Лісенко – автор більш ніж 350 наукових праць (у тому числі – низки книг, присвячених проблемам збереження і реставрації архітектурної спадщини), 5 навчальних посібників, 37 методичних вказівок, близько 50 звітів про науково-дослідні роботи, 20 проєктів. Він отримав 5 авторських свідоцтв на винаходи. Серед 20 авторських проєктів В. А. Лісенка: проєкти реставрації Лютеранської церкви в Одесі (1984 р.), Потьомкіських сходів (1996-2002 рр.), реставрації і реабілітації будівлі Одеського театру опери і балету (1991-1995 рр.). Укладач книги спогадів «Лісенко Андрій Онисимович: есе про архітектуру Одеси» (2005 р.).

У 2014 р. вийшла у світ фундаментальна монографія В. А. Лісенка «Архітектура. Хроно-еволюція архітектурних форм, конструкцій і матеріалів». Це дослідження отримало визнання вітчизняних і закордонних фахівців. Професор В. А. Лісенко був засновником і головним редактором збірки наукових праць Південноукраїнського відділення НК ICOMOS «Реставрація, реконструкція, урбоекологія», членом редколегій спеціалізованих фахових наукових видань: «Вісник ОДАБА», «Проблеми теорії та історії архітектури України», «Регіональні проблеми архітектури і містобудування».

Проводив велику наукову і громадську роботу: був членом Вченої ради ОДАБА, Вченої ради АХІ, членом спеціалізованої вченої ради з присудження вчених ступенів і вчених звань ОДАБА, членом спеціалізованої Ради з захисту дисертацій, президентом «Альянс Франсез» (Одеса), головою секції «Будівництво, реконструкція, реставрація» Одеського відділення Інженерної академії України, віце-президентом Асоціації європейської культури

«Біла акація», а також: членом архітектурно-містобудівної ради при Управлінні містобудування та архітектури Одеської обласної державної адміністрації, експертом Центру міських технологій при виконкомі Одеської міської ради, членом Вченої ради Одеської державної наукової бібліотеки, депутатом Одеської обласної ради (1990-1994).

Наукові досягнення д. т. н., професора архітектури і реставрації В. А. Лісенка були визнані як в Україні, так і поза її межами.

Він мав заслужений авторитет серед української і закордонної наукової, архітектурної та інженерної спільноти. Свідченням цього є наступні факти: Міжнародний бібліографічний центр у Кембриджі (Велика Британія) назвав В. А. Лісенка серед видатних особистостей у номінаціях «Міжнародний вчений року» (2002 р.), «2000 видатних інтелектуалів XXI століття» (2003 р., 2005 р.), «Міжнародний професіонал року» (2005 р.), «Жива легенда Міжнародного біографічного центру»,

«Провідні інженери світу» (2006 р.). Ім'я професора В. А. Лісенка включене у «Кембриджську Блакитну книгу видатних міжнародних інтелектуалів» (2007 р.). Відомості про вченого можна знайти на сторінках «Словника міжнародних біографій» (Велика Британія, 2006 р.), Міжнародної енциклопедії «Хто є хто у світі» (2002-2008 рр.) і «Хто є хто у науці й інженерії» (2000 – 2007 рр.). В. А. Лісенко був нагороджений Американською медаллю пошани (2006 р.) і Міжнародною премією

злагоди (США, 2006 р.).

Похований на Другому християнському кладовищі м. Одеси на ділянці № 66.

Ім'я видатного українського вченого, який присвятив своє життя служінню науці і шляхетній справі підготовки і виховання висококваліфікованих архітекторів і інженерів-будівельників у рідній Alma mater, золотими літерами вписане в її історію.

**Підготував дійсний член
Інженерної академії України
Юрій ПИСЬМАК**

ПРОБЛЕМИ РОМАНТИЗАЦІЇ ТЕМИ ПІРАТСТВА В МИСТЕЦТВІ

На жаль, проблема піратства і сьогодні є достатньо гострою і болючою. Тисячоліття налічує історія боротьби людства проти морських розбійників. В сучасному світі проблемами запобігання піратству і боротьби з ним займаються такі авторитетні організації як Міжнародне морське бюро (International Maritime Bureau) (IMB) та Міжнародна морська організація ООН (International Maritime Organization) (IMO). Проблема морського піратства розглядається як проблема глобального масштабу. Серед політичних, соціальних, економічних чинників, що створюють передумови для виникнення та існування злочинних спільнот, діяльність яких пов'язана з морями і океанами, чи можна назвати і романтизацію образу пірата в літературі, кіно, образотворчому і декоративному мистецтві? Історія свідчить, що найбільшої сили піратська діяльність досягає при підтримці влади деяких політичних режимів, а її «розквіт» майже завжди пов'язаний з політичними потрясіннями, наслідками війни. Хельмут Ханке пише: «Здобич піратів часто досягала фантастичних розмірів. Англійська корона заохочувала морський розбій. Свідоцтво тому – участь королеви Єлизавети I в піратському бізнесі Дрейка. За оренду кораблів володарка Британії отримала з цього розбійника 250 000 фунтів стерлінгів золотом» [1, с. 182].

Значними поштовхами для розвитку «піратської» теми в образотворчому мистецтві ставали літературні твори письменників. Серед найбільш відомих художників слова: Даніель Дефо (1660-1731), Олександр Олів'є Еквемелін (бл. 1645-1707), Чарльз Джонс (?-?), Фредерік Марріет (1792-1848), Уолтер Скотт (1771-1832), Вашингтон Ірвінг (1783-1859), Джеймс Фенімор Купер (1789-1851), Жюль Верн (1828-1905), Генрі Райдер Хаггард (1856-1925), Рафаель Сабатіні (1875-

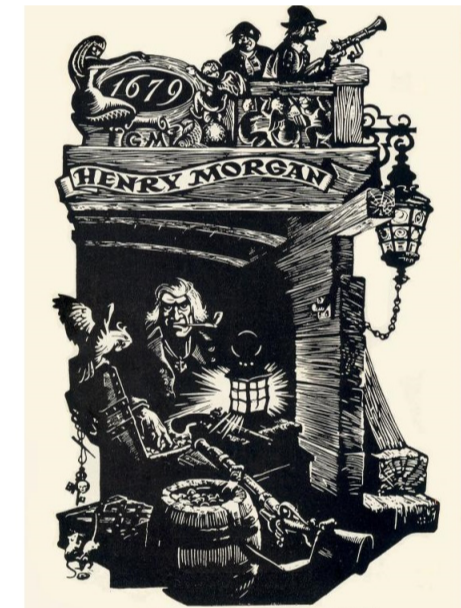
1950). Але, мабуть, найбільш відомим у світі став твір Роберта Луїса Стівенсона (1850-1894) «Острів скарбів», який вийшов друком у 1883 р. Відомий художник-ілюстратор Ігор Олександрович Ільїнський (1925-1989) створював ілюстрації до книг Р. Л. Стівенсона «Острів скарбів» і Д. Дефо «Робінзон Крузо». Ілюстраціям до другої з них, була присвя-

чена окрема стаття В. Шумкова, опублікована в популярному журналі для юнацтва ще до виходу самої книги. Серед надрукованих в статті ілюстрацій – напружений епізод бою з піратами [2, с. 21].

Згадуючи про українських художників, в творах яких можна побачити відображення теми піратства, перш за все на пам'ять приходять ім'я видатного графіка, заслуженого художника Георгія Васильовича Малакова (1928-1979). «Зрілий майстер, розробляючи цю тему, нав'язує колись під впливом «Острова скарбів» Р. Стівенсона, звернувся до образів реальних історичних мореплавців, над шхунами і бригами котрих нерідко майорів... чорний прапор» [3, с.15]. Штихелю цього художника належать наступні ліногравюри із серії «Завойовники морів» (1963-1975) [«Піратського» циклу, прим. Ю. П.]: 1. Генрі Морган (Henry Morgan). 1963 р.; 2. Френсіс Дрейк (Sir Francis Drake). 1963 р.; 3. Томас Довер

(Thomas Dover). 1963-1970 рр.; 4. До нових берегів. 1971-1975 рр. Не обійшов своєю увагою Г. В. Малаков і Вільяма Дампіра, і Хуана Гомеца. Дослідник і знавець творчої спадщини свого брата Д. В. Малаков пише: «У цій серії, що має відверто жартівливе забарвлення Малаков виявив неабиякі знання історії мореплавства» [3, с.15]. До піратської тематики у

Гравюри Георгія МАЛАКОВА

творчій спадщині майстра також належать його ескібри: І. Є. (І. Єремєєва). 1963 р.; Д. Малакова. 1966 р.; В. Терно. 1970 р.; В. Духіна. 1974 р. [3, сс.12-13]. Художник зі знанням справи зображує «архітектурні» конструкції, деталі та елементи кораблів. Слід звернути увагу на те, що український художник Георгій Васильович Малаков завжди багато уваги в своїй творчості приділяв архітектурі, робив її «героїнею» своїх творів. Доторкнувся до «піратської» теми у власній художній творчості і автор цих рядків. Акварель «Капітан Флінт» (2002 р. діаметром 21,7 см) експонувалася на декількох художніх виставках, серед яких виставка художників-мариністів Одеси «На хвилях натхнення» у Всеукраїнському центрі болгарської культури. Особливої уваги заслуговують випадки зображення піратів в порцеляновій фігуративній пластиці XVIII – XIX ст., зокрема, створені уславленими майстрами Неаполю. Багато чу-

дових мініатюрних і відносно невеликих скульптурних зображень піратів створив відомий одеський скульптор Олександр Подмаско. Цей митець створює свої скульптури з різних матеріалів. Його здебільшого мініатюрні витвори мистецтва пластики відрізняються відданістю найкращим традиціям. Поєднання реалістичної манери, високої майстерності, чудового відчуття матеріалу, виявлення характерів та індивідуальних рис своїх персонажів притаманне творчості О. Подмаски. Дивлячись на ці скульптури, розумієш, що і дорослий художник зберігає юнацьке захоплення романтизмом старовинних пригодницьких романів.

Джордж Гордон Байрон (1788-1824) – автор поеми «Корсар» (The Corsair). Ця поема була написана наприкінці 1813 р., вийшла друком 1 лютого 1814 р. і мала великий успіх в самій Британії і далеко за її межами. Головний герой поеми – корсар Конрад. В романі у віршах «Євгеній Онегін» О. С. Пушкін згадує про своє життя в Одесі і свого приятеля «сина єгипетської землі – корсара у відставці Моралі». В. В. Вересаєв пише: «Ходили чутки, що Алі раніш був морським розбійником і цим ремеслом нажив незлічені багатства. Пушкін був із ним у великій дружбі і інакше не називав, як корсаром» [4, с. 393].

Серед найбільш відомих митців, які створили художні твори на «піратську» тему – Ежен Делакруа (1798-1863). Він написав картину «Африканські пірати викрадають молоду жінку» (1852 р., полотно, олія, 65 x 81 см), яка зберігається в паризькому Луврі. Ця картина написана в ескізній манері під впливом спадщини великого Рубенса і бароко. Іншому піратському викраденню присвячена картина французького живописця Ораса Верне (1789-1863) (якого вважають дідусем самого Шерлока Холмса). Обидва ці митці віддали належне романтичному на-

прямку в мистецтві.

Слід зазначити, що одним з видатних вчених, які досліджують і вивчають спадщину фортифікаційного будівництва та архітектури (кастелологія) є головний науковий співробітник Інституту культурної спадщини Республіки Молдова, доктор мистецтвознавства, член-кореспондент Академії наук Республіки Молдова Мар'яна Омелянівна Шлапак. Фортеці, укріплення, форти і замки на берегах, однією з важливих функцій яких був захист від нападів морських розбійників, входять до її наукових інтересів. В Німеччині англійською мовою вийшла друком книга (монографія) М. О. Шлапак «Порівняльна кастелологія». А коли ми розмірковуємо про проблеми збереження архітектурно-будівельної оборонної спадщини, назвемо ще одну авторитетну всесвітню організацію: ICOMOS (International Council on Monuments and Sites). ICOMOS – міжнародна неурядова організація, що призначена для

розвитку теорії, методології й науково-практичної технології для консервації, захисту та безпосереднього використання пам'яток архітектури та історичних місць. Ця всесвітня організація була заснована у 1965 р., через рік після підписання так званої Венеційської Хартії – Міжнародної Хартії з консервації та реставрації пам'яток і визначних місць. Конвенцією Всесвітньої спадщини (Patrimoine Mondial, The World Heritage Convention) ICOMOS офіційно визначений як консультативний орган у рамках World Heritage Committee для виконання Конвенції. У 120 країнах світу професіонали у галузі реставрації та консервації культурної спадщини мають можливість брати участь у діяльності ICOMOS через свої Національні комітети (в тому числі і український) і реалізовувати свої програми на національному рівні. Серед 17 спеціалізованих комітетів ICOMOS, які віддзеркалюють напрямки його діяльності, є і «б. Підводна культурна спадщина

(Underwater Cultural Heritage)», – спадщина, до виникнення і формування якої були причетні пірати, корсари, флібустьєри та інші.

Під впливом захоплюючих пригодницьких літературних творів у мистецтві і масовій свідомості з'явилася низка кліше і стереотипів, які знайшли віддзеркалення в образотворчому мистецтві, кіно, масовій культурі. Серед цих кліше – папуга на плечі пірата, перев'язане чорною стрічкою око, дерев'яна нога-протез, пляшка рому, пістри, скрині із золотими монетами і коштовностями, «Веселий Рождер»... Чи можна вважати відомі майже в усьому світі літературні і художні твори, присвячені історії морського піратства такими, що пропагують кримінальні дії і відповідний спосіб життя? Скоріш за все ні. Адже видатні письменники та художники, здебільшого, були гуманістами. Але існувала також і мемуарна література, яка зберегла спогади учасників бурхливих подій. А деякі літератори стилізу-

вали свої твори під цей жанр. Неможна також не визнати належність багатьох з цих творів до романтичного напрямку. Під впливом цієї романтичної літератури (і художніх фільмів, створених за її мотивами) юні читачі і глядачі мріяли стати піратами, але, на щастя, більшість з них цю дитячу мрію не здійснили.

Юрій ПИСЬМАК,
мистецтвознавець, художник,
Почесний працівник культури
України

Література:

1. Ханке Х. Люди, кораблі, океани (6000-летняя авантюра мореплавания) / пер. с нем. Л. Ф. Маковкина. Л.: Судостроение, 1976. 432 с.
2. Шумков В. Новые иллюстрации к «Робинзону» / Юный художник, № 4, 1985. сс. 18-22.
3. Георгій Малаков: Альбом / Авт.-упоряд. Д. В. Малаков. Київ: Мистецтво, 1984. 111 с., іл.
4. Вересаев В. В. Спутники Пушкина. В 2 т. Т. 1. М.: Пальмира, 2018. 455 с.

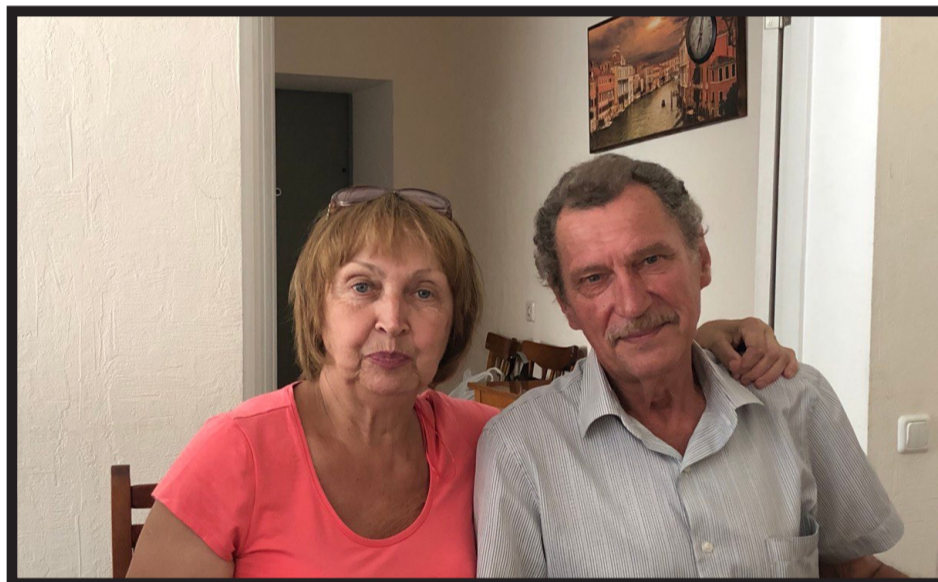
ТРАГІЧНА ВТРАТА

20 грудня 2022 року, внаслідок нещасного випадку, померли (загинули) наші колеги Глинін Юрій Анатолійович і Петровська Світлана Ростиславівна.

Вони були чудовими людьми, талановитими архітекторами, видатними педагогами і дбайливими, люблячими батьками.

Петровська Світлана Ростиславівна народилася 17 травня 1950 р. в Одесі. У 1967 р. вступила на Архітектурний факультет Одеського інженерно-будівельного інституту, який успішно закінчила у 1972 р. Після закінчення інституту, працювала архітектором в різних проєктних інститутах і організаціях, зокрема: Одеській філії Діпромісто, ЧорноморНДІпроект, ВКП-1. 1979-1993 рр. – головний архітектор УкрПівденькомунбуд, Житло-2000. У період з 1986 р. по 1990 р. заочно навчалась в Одеському педагогічному інституті ім. К. Д. Ушинського на художньо-графічному факультеті. У лютому 1993 р. почала трудову діяльність в ОІБІ-ОДАБА. Майже 30 років Світлана Ростиславівна віддала викладацькій роботі в рідній Alma mater.

Глинін Юрій Анатолійович народився 14 червня 1949 р. у м. Одесі. У 1966 р. вступив на Архітектурний факультет Одеського інженерно-будівельного інституту, який закінчив у 1971 р. Після

закінчення інституту почав працювати архітектором у різних профільних інститутах і організаціях: Одеській філії Діпромісто, ЧорноморНДІпроект, ВКП-1. 1979-1993 рр. – головний архітектор УкрПівденькомунбуд, Житло-2000. У період з 1986 р. по 1990 р. заочно навчалась в Одеському педагогічному інституті ім. К. Д. Ушинського на художньо-графічному факультеті. У лютому 1993 р. почала трудову діяльність в ОІБІ-ОДАБА. Майже 30 років Світлана Ростиславівна віддала викладацькій роботі в рідній Alma mater.

мента виконкому Одеської міської ради (2007 р.).

Світлана Ростиславівна і Юрій Анатолійович одружилися у 1971 році. У 1976 р. у них народився син Дмитро, який успадкував від батьків відданість архітектурі і, згодом, теж став викладачем АХІ ОДАБА. Їхнє більш ніж 50-річне подружнє життя було наповнене любов'ю і піклуванням одне про одного. Разом вони прожили щасливе життя. Разом і пішли...

Світлі спогади про чудових людей навечно зберуться у пам'яті і серцях близьких, колег і тисяч учнів.

Нам не вистачатиме їх тонкого гумору, посмішок і невичерпної енергії. Для молодших колег вони завжди були прикладом

завдяки своїм людським якостям: цілеспрямованості, активності, життєрадісності. Вони назавжди залишаться у нашій пам'яті вірними друзями і мудрими радниками, які завжди були готові надати допомогу у будь-якій складній ситуації.

**Пам'ятаємо, любимо,
сумуємо.**

Ректорат, профспілковий комітет співробітників, деканат і колектив Архітектурно-художнього інституту, кафедра Архітектури будівель і споруд, Одеська обласна організація Національної Спілки архітекторів України, редакція газети «Кадри – будовам» висловлюють співчуття рідним і близьким С. Р. Петровської і Ю. А. Глиніна у зв'язку з тяжкою втратою.

